

MINISTER ROLNICTWA Krajowa Rada Izb Rolniczych
I ROZWOJU WSI

DOS.dws.073.4.2021

NR: 1808 PODPIS *Jo*
WPLYNEŁO

2021-08-31

K. M. Jasiński

*M - Procy o wyrażeniu
do kłój. Izby Rolniczej
z doświadczeń
Warszawa, dnia 2021-08-26
Wojciech Tulej*

Pan

Wiktor Szmulewicz

Prezes

Krajowej Rady Izb Rolniczych

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 lipca 2021 r., znak KRIR/MJ/655/21, przekazujące pismo Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego zawierające wnioski podjęte przez członków Walnego Zgromadzenia IRWL w dniu 15 czerwca 2021 r., poniżej przekazuję informacje będące w zakresie kompetencji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Postulat 1. „Podjąć działania mające na celu redukcję liczby ptactwa dzikiego, które wyrządzają duże szkody w zasiewach zbóż, kukurydzy, warzyw, soi, roślin bobowatych oraz stanowią zagrożenie epidemiczne ponieważ mogą przenosić choroby w tym wirusa ptasiej grypy.”

Problem szkód wyrządzanych w gospodarstwach rolnych i rybackich przez zwierzęta chronione jest dostrzegany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW). Do Ministerstwa Klimatu i Środowiska (MKiŚ), w którego kompetencjach leżą sprawy w tym zakresie wielokrotnie zgłaszana była potrzeba wprowadzenia odpowiednich uregulowań prawnych w ustawie o ochronie przyrody. W korespondencji z MKiŚ, resort rolnictwa wskazywał na konieczność ustanowienia przepisów zapewniających rolnikom skuteczną i adekwatną wypłatę odszkodowań. MRiRW sygnalizowało, że rozwiązanie konfliktów związanych ze stratami wyrządzonymi przez zwierzęta chronione wymaga kompleksowego podejścia, zwłaszcza na obszarach wiejskich z rozległą uprawą roślin i hodowlą zwierząt gospodarskich. Podkreślano, że kwestią o zasadniczym znaczeniu jest kontynuowanie działań, ukierunkowanych na zapobieganie szkodom wyrządzanym przez gatunki chronione, a w sytuacji ich wystąpienia - zapewnienie odpowiednich środków finansowych za poniesione straty.

Jednocześnie, konieczne jest zapewnienie odpowiednich instrumentów zarządzania populacjami zwierząt chronionych.

Ponadto, MRiRW zwróciło się z wnioskiem do MKiŚ o rozważenie zasadności wprowadzenia regulacji, umożliwiającej wypłatę rekompensat za szkody powodowane przez wszystkie gatunki prawnie chronione, tak aby rolnik nie ponosił kosztów utrzymania zwierząt dziko żyjących, żerujących na jego uprawach i stawach hodowlanych oraz o niezbędną szczegółową rewizję obowiązującego prawa i nowelizację ustawy o ochronie przyrody w tym zakresie.

Postulat 2. „Podjąć działania mające na celu zwiększenie odstrzału sanitarnego dzików, gdyż powodują duże straty w rolnictwie a odszkodowania nie są adekwatne do poniesionych strat oraz podjąć działania aby wypłatę odszkodowań za straty w rolnictwie przejął skarb państwa”.

Działania na rzecz zapobiegania i zwalczania ASF na terytorium Polski, w odniesieniu do dzików koncentrują się między innymi na ich odstrzale, jak i eliminacji ze środowiska padłych osobników, jako czynnika sprzyjającego przetrwaniu wirusa ASF w środowisku naturalnym oraz jego rozprzestrzenianiu się w populacji, a także – potencjalnie – przenoszeniu choroby do gospodarstw utrzymujących świnię.

Resort rolnictwa stale promuje działania na rzecz redukcji populacji dzików, które są głównym rezerwuarem i źródłem przenoszenia ASF. Redukcja populacji dzików jest przy tym realizowana na terytorium Polski w pierwszej kolejności w ramach planowej gospodarki łowieckiej, za którą odpowiada Minister Klimatu i Środowiska i – uzupełniająco – poprzez wykonywanie odstrzałów sanitarnych nakazanych w drodze rozporządzeń powiatowego lekarza weterynarii lub wojewody i wykonywanych przez myśliwych. W ramach tej formy odstrzału (odstrzał sanitarny) w okresie 02.2020 r. – 07.2021 r. pozyskano 222 244 dziki.

Ponadto, ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 148) wprowadzono przepisy umożliwiające formowanie tzw. doraźnych zgrupowań zadaniowych (DZZ) w celu ich użycia do odstrzałów sanitarnych zwierząt. DZZ mogą być formowane z posiadających uprawnienia do wykonywania polowania przedstawicieli: wojska, policji, straży granicznej lub straży pożarnej, wydzielanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji lub Ministra Obrony Narodowej na wniosek wojewody i działających w ramach obowiązków służbowych. Jakkolwiek działalność DZZ była dotychczas ograniczona z uwagi na konieczność angażowania ww. przedstawicieli w eliminację skutków epidemii COVID-19, aktualnie niektórzy z wojewodów podejmują starania w kwestii ich ponownej aktywizacji.

Postulat 3. „Podjąć działania w celu oszacowania szkód w środkach trwałych powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych tj. niskich temperatur w okresie zimowym, które spowodowały przemarznięcia drzew owocowych”.

Postulat 4. „Podjąć działania mające na celu opracowanie odpowiedniego systemu powszechnych i obowiązkowych ubezpieczeń w rolnictwie”.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2015 r. poz.187 z późn. zm.) oszacowania szkód powstałych w wyniku wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych dokonuje komisja powołana przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, w terminie do dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, nie później jednak niż:

- do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji i nie wcześniej niż od wschodów upraw albo
- w terminie do trzech miesięcy od wystąpienia gradu, deszczu nawalnego, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny - w przypadku szkód w środku trwałym, albo
- w terminie do 12 miesięcy od ustąpienia wody umożliwiającego komisji rozpoczęcie szacowania szkód - w przypadku szkód spowodowanych przez powódź w budynkach.

Natomiast w przypadku szkód spowodowanych przez ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź lub grad w drzewach owocowych:

- po raz pierwszy - w terminie do 2 miesięcy od dnia powstania tych szkód,
- po raz drugi - nie później niż w terminie do 12 miesięcy od dnia powstania tych szkód.

Jednocześnie informuję, że obecnie prowadzone są prace mające na celu wdrożenie zmian w systemie ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

W ramach Programu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 planowane jest uruchomienie interwencji w zakresie tworzenia Funduszy Wzajemnościowych. Takie fundusze umożliwiają wspólne zabezpieczenie się producentów rolnych przed negatywnymi skutkami zdarzeń losowych w rolnictwie. Fundusze charakteryzują się swobodą członkostwa, demokracją w zarządzaniu i nie są nastawione na zyski.

Forma funduszu ubezpieczeń wzajemnych pozwala na obniżenie kosztów ubezpieczenia w porównaniu do ubezpieczeń w zakładach komercyjnych. Uruchomienie Funduszy Wzajemnościowych spowoduje pojawienie się nowych podmiotów oferujących ubezpieczenia

producentom rolnym, co powinno wpłynąć na jakość oferty proponowanej przez zakłady ubezpieczeń, które dotychczas działały na tym rynku.

Postulat 5. „Podjąć działania mające na celu przekazanie gruntów odrolnionych pod zabudowę przemysłową w dzierżawę rolnikom, do momentu fizycznego zagospodarowania terenu”.

Należy zauważyć, iż Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa gospodaruje Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa w pierwszej kolejności w drodze wydzierżawienia albo sprzedaży nieruchomości rolnych na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych, na zasadach określonych w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, z wyłączeniem nieruchomości rolnych o powierzchni mniejszej niż 1 ha oraz nieruchomości przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, miejscowym planie rewitalizacji albo miejscowym planie odbudowy na cele inne niż rolne, a w przypadku braku miejscowego planu - na cele niezwiązane z kierunkami i zasadami kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Przy założeniu, iż autor powyższego sformułowania miał na myśli nieruchomości, w odniesieniu do których w całości lub w części powierzchni nastąpiła zmiana przeznaczenia w planie zagospodarowania przestrzennego z użytkowania rolniczego na zabudowę przemysłową, zgodnie z obecnie funkcjonującymi w KOWR regulacjami wewnętrznymi dzierżawa gruntów nierolnych jest możliwa. Ponieważ w Zasobie znajduje się wiele nieruchomości o nierolnym lub mieszanym przeznaczeniu, na czas konieczny do ich przygotowania do trwałego rozdysponowania mogą być one czasowo wydzierżawiane na rzecz rolników do użytkowania rolniczego, ale są to umowy zawierane na krótki okres (do 3 lat), a dzierżawcy w przypadku nieruchomości w całości posiadających przeznaczenie nierolne są wylaniani w trybie przetargu nieograniczonego, a w przypadku nieruchomości o przeznaczeniu mieszanym, ograniczonego. Mając na uwadze, iż grunty nierolne nie są przeznaczone na powiększanie gospodarstw rodzinnych, wydzierżawienie takich gruntów na czas niezbędny do ich przygotowania do sprzedaży na rzecz inwestorów odbywa się w trybie licytacyjnego przetargu nieograniczonego, a nie pisemnego przetargu ograniczonego ofert pisemnych.

Pojęcie nieruchomości rolnej zawarte w treści art. 2 ust. 1 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, definiuje nieruchomość rolną jako nieruchomość rolną w rozumieniu Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem nieruchomości położonych na obszarach przeznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego na cele inne niż rolne. Nieruchomością rolną w rozumieniu ww. ustawy jest więc nieruchomość, która:

- jest nieruchomością rolną w rozumieniu art. 46¹ k.c. i jest jednocześnie przeznaczona

- w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele produkcji rolnej,
- jest nieruchomością rolną w rozumieniu art. 46¹ k.c. i jest jednocześnie położona na terenie, dla którego brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Z powyższych względów co do zasady, nieruchomości o charakterze nierolnym przeznaczane są jedynie do krótkoterminowej dzierżawy na czas niezbędny do przygotowania przedmiotowej nieruchomości do jej rozdysponowania w drodze sprzedaży na rzecz potencjalnych inwestorów.

Mając także na uwadze, iż KOWR rozdysponowuje grunty rolne Zasobu często w drodze ofertowych przetargów ograniczonych do rolników indywidualnych powiększających swoje gospodarstwa rodzinne, wydzierżawianie gruntów nierolnych w trybie przetargów ofertowych odbywałoby się ze szkodą dla wielu rolników, albowiem w jednym z kryterium wyboru ofert dot. powierzchni gospodarstwa rolnego oferenta, punktacja naliczana jest wyłącznie w oparciu o powierzchnię gruntów rolnych stosownie do treści art. 6 ust 1 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego. Co więcej, zgodnie z wyżej przytoczonymi definicjami ustawowymi oferent w swoim oświadczeniu dot. powierzchni gospodarstwa rolnego nie jest obowiązany ująć powierzchni gruntów nierolnych, które użytkuje rolniczo.

Jednocześnie należy podkreślić, że zarówno Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jak i KOWR nie mają wpływu na sposób zarządzania nieruchomościami gospodarowanymi przez inne podmioty, w tym np. zarządzających specjalnymi strefami ekonomicznymi.

Postulat 6. „Podjąć działania mające na celu zorganizowanie szkoleń dla rolników na temat azotanów i fosforanów oraz ilości produkcji obornika przeliczając na jedną sztukę zwierząt w gospodarstwie.”

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) podejmowało wiele działań informacyjno-szkoleniowych, w tym mających na celu szkolenie zarówno doradców rolnych, jak i rolników z zasad zawartych w Rozdziale 4 Działu Ochrona wód ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu" oraz z zasad wynikających ze Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych do dobrowolnego stosowania (ZZDPR), opublikowanego w 2019 r. przez MRiRW i dostępnego pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/zbior-zalecen-dobrej-praktyki-rolniczej-do-dobrowolnego-stosowania>.

W związku ze zmianą ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, od 1 stycznia 2018 r.

wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego (ODR) zostały zobowiązane do realizacji zadania, związanego z organizacją szkoleń na temat zaleceń zawartych w ZZDPR. W działalności doradczej wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego w roku 2018, 2019 i 2020 jako jeden z priorytetów znalazło się upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie wymagań wynikających z dyrektywy azotanowej. W związku z tym, w 2018 r. i 2019 łącznie ODR-y:

- przeprowadziły 2346 szkoleń dla 28 450 osób,
- zorganizowały 5 konferencji,
- udzieliły 27 632 porad,
- udzieliły 60 043 informacji,
- zamieściły 177 informacji na stronach www,
- opracowały i wydały drukiem 17 broszur i ulotek,
- opublikowały 198 artykułów w wydawanych przez siebie czasopismach.

Centrum Doradztwa Rolniczego w tym okresie przeszkoliło 1564 doradców. Natomiast w 2020 r. (do końca VI br.) ODR-y przeprowadziły 128 szkoleń dla 2 156 osób.

Szkolenia z zakresu zasad ochrony wód przed azotanami pochodzenia rolniczego, w tym racjonalnego przechowywania nawozów oraz konsekwencji niewłaściwego ich stosowania i przechowywania prowadzone były w latach 2016-2020 również przez:

- Instytut Technologiczno – Przyrodniczy w ramach programu wieloletniego „Przedsięwzięcia technologicznoprzyrodnicze na rzecz innowacyjnej, efektywnej i niskoemisyjnej gospodarki na obszarach wiejskich”,
- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - PIB w ramach programu wieloletniego "Wspieranie działań w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce oraz kształtowania jakości surowców roślinnych na lata 2016-2020".

Szkolenia doradców rolnych, jak i rolników prowadziła także Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa (FDPA). Fundacja FDPA we współpracy z ODR w 2019 r. zrealizowała cykl szkoleń dla rolników i mieszkańców wsi pn. „Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód”. Przeprowadzone zostały 93 szkolenia w 14 województwach, w których uczestniczyło 2478 rolników i mieszkańców wsi. W ramach ww. projektu przeprowadzone były również 4 szkolenia dla doradców, w ramach których przeszkolono 163 doradców rolnych. Podsumowaniem projektu była konferencja, w której uczestniczyło 110 osób.

Ciągle doradztwo w sprawach nawożenia prowadzone jest przez stacje chemiczno-rolnicze, a informacja o zasadach opiniowania planów nawożenia azotem jest zamieszczona na stronie internetowej Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 8 marca 2019 r. zorganizowało konferencję pn.

„Gospodarowanie nawozami, a ochrona wód”, podczas której szeroko omówione były m.in. kwestie wdrażania programu azotanowego, w tym racjonalnego stosowania i przechowywania nawozów oraz o konsekwencjach niewłaściwego stosowania i przechowywania nawozów.

Ponadto należy wskazać, iż w 2018 r. Centrum Doradztwa Rolniczego O/Radom przygotowało aplikację pozwalającą na dokonanie przez rolników analiz wymaganych programem azotanowym m.in.: wyliczenia wielkości miejsc do przechowywania nawozów naturalnych, czy też przygotowania planu nawożenia azotem oraz opracowało i opublikowało metodykę doradzania pn. ”Ograniczenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, na podstawie której świadczone są usługi doradcze w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014 – 2020), działanie „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw”, poddziałanie „Wsparcie korzystania z usług doradczych”.

Również w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna”, poddziałania 1.1. „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności” PROW 2014 – 2020, MRiRW opracowało i przekazało do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako podmiotu wdrażającego, założenia do ogólnopolskich szkoleń dla rolników pt. „Obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne”. W ramach szkoleń, które odbędą się w każdym województwie, planuje się przeszkolić ogółem 67 200 osób. W programie szkoleń znajdują się m.in. takie tematy jak:

- Zasady ochrony wód, w tym rolnicze wykorzystanie ścieków oraz zakaz gromadzenia odchodów zwierzęcych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- Korzystanie z wód, usługi wodne, własność wód oraz obowiązki ich właścicieli,
- Zasady wykonywania i utrzymywania urządzeń melioracji wodnych oraz funkcjonowania spółek wodnych i związków wałowych.

Dodatkowo, wszyscy uczestnicy otrzymają broszury informacyjno-edukacyjne na powyższy temat.

Pozostałe działania, mające na celu upowszechnienie racjonalnej gospodarki nawozowej zgodnej z programem azotanowym, prowadzone przez resort rolnictwa to:

- aktualizacja przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB informacji w ww. zakresie na stronie internetowej poświęconej racjonalnej gospodarce nawozami (<http://iung.pl/dpr/>);
- przygotowanie i wydruk materiałów szkoleniowych „Normy i wymogi wzajemnej zgodności” (nakład 50 tys., dystrybucja – ARiMR poprzez biura powiatowe oraz okazjonalnie na spotkaniach, konferencjach, itp.);
- publikacja informacji o programie azotanowym w „Biuletynie Informacyjnym” nr 6-7/2018

oraz nr 8/2018 wydawanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;

- udzielanie informacji mediom w zakresie przepisów programu azotanowego.
- przygotowanie przez CDR O/Poznań ulotki informacyjnej o "Programie Azotanowym" zastępującym OSN i obowiązującym na terenie całego kraju.

Ulotka, dostępna pod adresem: <https://www.cdr.gov.pl/transfer-wiedzy/broszury/publikacje/2782-ulotka-informacyjna-oprogramie-azotanowym-zastepujacym-osn-2018>, syntetycznie przedstawia informacje na temat programu działań mającego na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Postulat 7. „Podjąć działania mające na celu opublikowanie szeregu informacji na temat dobrostanu zwierząt”.

Należy zauważyć, że kwestia dobrostanu zwierząt może być rozumiana bardzo szeroko tj. jako minimalne wymagania w zakresie warunków utrzymania zwierząt, powiązanie tych wymagań z otrzymywaniem płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych i dobrostanowych w ramach PROW 2014-2020 w ramach zasady wzajemnej zgodności, jak i podwyższony dobrostan zwierząt wspieranych w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020.

W odniesieniu do wprowadzonego w 2020 r. działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 polegającego na zapewnieniu zwierzętom polepszonych warunków bytowych względem powszechnie obowiązujących przepisów, należy zauważyć, że:

- na stronie internetowej MRiRW są wydzielone sekcje dla każdego działania PROW 2014-2020, w tym sekcja dla działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020, w której znajdują się zarówno podstawowe informacje na temat działania, jak również został umieszczony w formie pliku do pobrania obszerny materiał opisujący wymagania w ramach poszczególnych wariantów/pakietów. Ponadto, umieszczona tam została również cała legislacja dotycząca działania, a także komunikat dotyczący zmian wprowadzonych w 2021 r. względem 2020 r.;
- informacje na temat działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 publikowane były również w Biuletynie Informacyjnym MRiRW zarówno w 2020 r. (BIM 2/2020), jak i 2021 r. (BIM 1-3/2021);
- informacje na temat działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 publikowane były również w Kalendarzu Rolników na 2021 r.;
- informacje na temat działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 publikowane są ponadto na stronie internetowej ARiMR i CDR.

Ponadto, informacje na temat działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 prezentowane były również w ramach audycji radiowej „Forum Rolnika” emitowanej na antenie Polskiego Radia, jak również w ramach cyklu audycji telewizyjnych „To się opłaca” emitowanych na antenie TVP 1.

W świetle powyższego należy zauważyć, że MRiRW dokłada wszelkich starań, aby informacje na temat działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 były dostępne dla rolników.

Ponadto w przewidzianym przepisami trybie udostępniane są informacje o podejmowanych pracach legislacyjnych dotyczących zakresu ochrony zwierząt.

Takie działania informacyjne mają na celu zapewnienie aktywnego udziału organizacji skupiających rolników, hodowców i producentów zwierząt gospodarskich oraz przetwórców w opiniowaniu i konsultacjach publicznych dokumentów dotyczących ochrony zwierząt.

Ad. 8. „Podjąć działania mające na celu opracowanie informacji na temat kontroli w gospodarstwach rolnych i jak się do nich przygotować”.

Postulat nie precyzuje obszaru kontroli gospodarstw rolnych, w odniesieniu do którego wnioskowane jest opracowanie wytycznych ułatwiających przygotowanie się rolnika do kontroli. Stąd trudno jest odnieść się precyzyjnie do tego postulatu – zarówno przepisy krajowe jak i unijne w zależności od celu kontroli określają bowiem różne zasady ich prowadzenia – przykładowo niektóre z kontroli powinny być wykonywane bez uprzedniego uprzedzenia, podczas gdy inna zasada ta nie dotyczy. Odrębnie traktować należy kontrole monitoringowe, inaczej kontrole podejmowane w przypadku podejrzenia naruszenia prawa.

W obszarze nadzoru nad stosowaniem środków ochrony roślin kluczowe w omawianym kontekście jest posiadanie prowadzonej na bieżąco ewidencji zabiegów ochrony roślin, dokumentów potwierdzających odbycie szkolenia uprawniającego do stosowania środków ochrony roślin oraz potwierdzających sprawność sprzętu do stosowania środków ochrony roślin – dowodów zakupu sprzętu nowego lub w przypadku sprzętu podlegającego już badaniom okresowym – dowodów przeprowadzenia takiego badania. Szczegółowe informacje w tym zakresie przekazywane są podczas obowiązkowych szkoleń z zakresu środków ochrony roślin.

W przypadku kontroli weterynaryjnych, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz.U. poz. 1643) w gospodarstwie, z którego zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego są wprowadzane na rynek, powinny znajdować się m.in.:

- wydzielone miejsce do składowania środków dezynfekcyjnych, zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych;
- odzież i obuwie przeznaczone tylko do obowiązkowego użycia w gospodarstwie;
- maty dezynfekcyjne w liczbie zapewniającej zabezpieczenie wejść i wjazdów do gospodarstwa w przypadku wystąpienia zagrożenia epizootycznego;
- środki dezynfekcyjne w ilości niezbędnej do przeprowadzenia doraźnej dezynfekcji.

W odniesieniu do zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt wydane są stosowne przepisy szczegółowo określające wymagania, jakie powinno spełniać gospodarstwo utrzymujące dany gatunek zwierząt.

Przydatne dla rolników informacje, np. w kwestiach dotyczących ASF, można odnaleźć zarówno na stronie podmiotowej MRiRW (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/>), jak i Głównego Inspektoratu Weterynarii (<https://www.wetgiw.gov.pl/>)

Z kolei, w kwestii dotyczącej bezpieczeństwa żywności obowiązują co do zasady przepisy z poziomu unijnego. W kwestii wymagań dla podmiotów funkcjonujących w ramach tzw. krótkich łańcuchów dostaw (RHD, MLO, sprzedaż bezpośrednia) przydatne dla rolników informacje można odnaleźć zarówno na stronie podmiotowej MRiRW (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/>), Głównego Inspektoratu Weterynarii (<https://www.wetgiw.gov.pl/>), jak również ośrodków doradztwa rolniczego.

Kwestie dotyczące zasad przeprowadzania kontroli, w tym m.in. liczba, rodzaje oraz terminy kontroli na miejscu przeprowadzanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) uregulowane są przepisami prawa Unii Europejskiej¹ oraz prawa krajowego².

Do zarządzania płatnościami w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz części działań PROW wykorzystywany jest złożony system administracyjno-informatyczny Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli – ZSZiK (ang. IACS – Integrated Administration and Control System). Pozwala on m.in. na przeprowadzenie wymaganych prawem kontroli kompletności, kontroli administracyjnych z uwzględnieniem wyników kontroli na miejscu oraz procesu typowania do kontroli na miejscu.

Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu przeprowadzane są, aby zweryfikować warunki do uzyskania danej pomocy. Przeprowadza się je w taki sposób, aby skutecznie sprawdzić zgodność z warunkami, na jakich przyznawana jest pomoc. Jednocześnie czynności kontrolne mogą być wykonywane podczas nieobecności rolnika także wówczas, gdy rolnik został zawiadomiony o przeprowadzanej kontroli.

¹ W szczególności rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013, rozporządzenie Komisji (UE) nr 809/2014.

² Ustawa o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie warunków i trybu przeprowadzania czynności kontrolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Osoby upoważnione do wykonywania czynności kontrolnych mają prawo do wstępu na teren gospodarstwa rolnego, dostępu do zwierząt, żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli, wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczania tych dokumentów, pobierania próbek do badań, żądania okazywania i udostępniania danych informatycznych.

Jednocześnie rolnik jest obowiązany zapewnić niezbędną pomoc przy wykonywaniu czynności kontrolnych.

W przypadku, gdy rolnik nie zgadza się z wynikami kontroli, w wyniku której np. ulega zmniejszeniu powierzchnia działki rolnej, może zgłosić do raportu z kontroli umotywowane zastrzeżenia na piśmie, w terminie 14 dni od dnia doręczenia raportu, chyba że bezpośrednio po zakończeniu czynności kontrolnych zgłosił umotywowane zastrzeżenia co do ustaleń zawartych w raporcie osobie, która go sporządziła.

Rolnictwo ekologiczne

IJHARS w ramach swoich kompetencji wynikających z ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym, prowadzi kontrole sprawdzające u producentów ekologicznych, w tym u producentów prowadzących ekologiczne gospodarstwa rolne.

Celem kontroli u producentów ekologicznych w ramach sprawowanego przez IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym, jest sprawdzenie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez jednostki certyfikujące (JC) oraz czy prowadzona przez tych producentów działalność jest zgodna z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Prawidłowość kontroli przeprowadzonych przez JC oznacza ich skuteczność, rzetelność i zgodność z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

W przypadku producentów prowadzących działalność w zakresie rolnictwa ekologicznego obowiązują przepisy dotyczące rolnictwa ekologicznego tj. :

- a) rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) Nr 2092/91,g
- b) rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli,
- c) ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym.

W celu weryfikacji, czy prowadzona przez producenta ekologicznego produkcja jest zgodna z przepisami prawa dotyczącego rolnictwa ekologicznego, brane są pod uwagę m.in.:

- protokół z ostatniej kontroli JC,
- udostępniona przez producenta dokumentacja, w szczególności:
 - opis jednostki produkcyjnej/działalności i środków oraz deklaracja producenta, o których mowa w art. 63 ust. 1 i 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
 - ewidencja towarowa,
 - dokumentacja księgową,
 - ewidencja działań transportowych, o której mowa w art. 31 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
 - ewidencja czyszczenia, o której mowa w art. 26 ust. 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
 - harmonogram produkcji produktów i upraw (plan produkcji), o którym mowa w art. 71 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
 - plan zarządzania jednostką ekologicznej produkcji zwierzęcej, o którym mowa w art. 74 ust. 2 lit. c rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
 - dokumentacja potwierdzająca konieczność użycia nawozów lub środków ochrony roślin, o której mowa w art. 3 ust. 1 i art. 5 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
 - inna dokumentacja (np. pisma JC do producenta, decyzje WIJHARS/GIJHARS lub WIORiN w sprawie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej, wnioski do ARiMR),
 - certyfikaty,
 - ewidencja produktów roślinnych (zawierająca informacje w zakresie: użycia nawozów; użycia środków ochrony roślin; zakupu środków produkcji; zbiorów), o której mowa w art. 72 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
 - ewidencja produktów zwierzęcych (zawierająca informacje w zakresie: zwierząt przybywających do gospodarstwa rolnego; w zakresie zwierząt opuszczających gospodarstwo rolne; szczegółowe dane zwierząt padłych, wraz z przyczynami padnięcia; w zakresie pasz; w zakresie leczenia chorób i zapobiegania im oraz opieki weterynaryjnej), o której mowa w art. 76 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008,
- sytuacja faktyczna zastana w jednostce produkcyjnej (m.in. warunki składowania produktów ekologicznych, oznakowanie produktów ekologicznych, warunki w pomieszczeniach inwentarskich, prowadzone uprawy, stosowane zabiegi agrotechniczne itp.).

Podczas kontroli jest możliwe także pobieranie próbek płodów rolnych do badań w kierunku środków i substancji niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym.

Liczba takich kontroli prowadzonych przez WIJHARS w danym roku nie przekracza 200,

niemniej jednak należy podkreślić fakt, że każdy producent ekologiczny podlega kontroli jednostki certyfikującej przynajmniej raz w roku.

Należy podkreślić, że kontrole w tym zakresie mogą być prowadzone wyłącznie u tych producentów, którzy zgłosili się do systemu kontroli rolnictwa ekologicznego. System ten jest dobrowolny i nie dotyczy wszystkich producentów/ gospodarstw rolnych.

Produkty posiadające zarejestrowane nazwy jako Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP), Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG) lub Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS)

Kontrola polega na sprawdzeniu czy na każdym etapie wytwarzania produktu posiadającego zarejestrowaną nazwę jako chroniona nazwa pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będąca gwarantowaną tradycyjną specjalnością spełnione zostały wymagania specyfikacji danego produktu, o której mowa w art. 7 lub art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych.

Etapy kontroli:

1. Złożenie przez producenta do WIJHARS wniosku o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu CHMP, CHOG, GTS ze specyfikacją.
2. Kontrola odbywa się w miejscu produkcji produktu rolnego lub środka spożywczego. Sprawdzany jest cały proces produkcyjny opisany w specyfikacji, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kluczowe etapy procesu produkcji i cech produktu gotowego decydujące o jego specyfice (kontrola obejmuje stan faktyczny oraz dokumentację prowadzoną przez producenta m.in. rejestry dokumentujące przebieg poszczególnych etapów produkcji, które pozwalają na odtworzenie procesu produkcji, rejestry surowców użytych do produkcji pokazujące związek pomiędzy partią przychodzącą i wychodzącą, dokumentację obrotu towarowego obrazującą poziom produkcji i sprzedaży).

Należy podkreślić, że kontrole w tym zakresie mogą być prowadzone wyłącznie u tych producentów, którzy zgłosili się do systemu kontroli produktów CHNP, CHOG, GTS i są kontrolowani przez WIJHARS lub jednostkę certyfikującą. System ten jest dobrowolny i nie dotyczy wszystkich producentów/ gospodarstw rolnych.

Rolniczy Handel Detaliczny

WIJHARS, w zakresie pełnionego nadzoru nad jakością handlową żywności, kontroluje gospodarstwa rolne, prowadzące działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego (art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. i ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-

spożywczych). Produkcja żywności w rolniczym handlu detalicznym nie podlega zgłoszeniu wojewódzkiemu inspektorowi jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych, inspektor zobowiązany jest okazać kontrolowanemu lub osobie przez niego upoważnionej legitymację służbową oraz upoważnienie do przeprowadzenia kontroli. Rolnik działający w ramach RHD i wprowadzający do obrotu żywność jest zobowiązany do przestrzegania wymagań dotyczących jakości handlowej środków spożywczych (w tym znakowania), określonych w przepisach. Podstawowym przepisem regulującym znakowanie żywności jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...). Zawiera ono wymagania jakie należy spełnić, niezależnie od rodzaju produkowanej żywności. Poza tym wybrane grupy towarowe, np. soki lub dżemy, posiadają szczegółowe przepisy w zakresie jakości handlowej, które należy uwzględnić przystępując do produkcji, a następnie znakowania danego środka spożywczego. Aktualnie rolnicy sprzedający żywność w ramach RHD nie muszą jej znakować informacją o wartości odżywczej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości IJHARS jest upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Postulat 9. „Podjęć działania w sprawie przekazania środków na pokrywanie kosztów badania prób ziemiaka. Obecnie koszt jednej próby wynosi 110 zł. (...)”

Stawki opłat pobieranych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 września 2020 r. w sprawie stawek opłat pobieranych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa za przeprowadzanie kontroli urzędowych, wykonywanie innych czynności urzędowych oraz świadczenie usług w zakresie ochrony roślin przed agrofagami zostały określone zgodnie z delegacją ustawową³ oraz przepisami rozporządzenia 2017/625⁴ na podstawie kalkulacji faktycznych kosztów ponoszonych

³ art. 57 ust. 3 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami (Dz. U. z 2021 r. poz. 256)

⁴ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.)

przez Inspekcję w związku z czynnościami, za które pobierane są te opłaty.

Mając jednak na uwadze pandemię COVID-19 i związane z tym problemy rolników, o których mowa także w stanowisku Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego, zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia w latach 2020-2021 utrzymane zostały stawki na niższym poziomie.

Ad. 10. „Podjąć działania mające na celu równe traktowanie hodowców drobiu w otrzymaniu dofinansowania w ramach nowego PROW-u. Działy specjalne nie mogą korzystać z PROW-u. Brak dopłat do gęsi – użytki zielone”.

W ramach Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027 kontynuowane będzie wsparcie w ramach dobrostanu zwierząt do gatunków/grup zwierząt już obecnie wspieranych w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 tj. loch, tuczników, krów mlecznych, krów mamek i owiec. Ponadto, zostanie ono rozszerzone o nowe gatunki/ grupy zwierząt między innymi o drób, tj. kury nioski, kurczęta brojlery i indyki utrzymywane z przeznaczeniem na produkcję mięsa, a także o opasy, konie i kozy.

Przy określaniu gatunków/grup zwierząt objętych wsparciem w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt kierowano się przede wszystkim tym, aby było ono skierowane w pierwszej kolejności w odniesieniu do zwierząt, dla których zidentyfikowano największe potrzeby w zakresie poprawy warunków bytowych. Zasadność wsparcia kolejnych gatunków/grup zwierząt będzie analizowana przy uwzględnieniu prac nad generalną poprawą warunków bytowych zwierząt gospodarskich w ramach przepisów powszechnie obowiązujących oraz w ramach możliwości budżetowych WPR.

W odniesieniu natomiast do dopłat do gęsi należy zauważyć, że w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 ma miejsce pośrednie wspieranie produkcji zwierzęcej poprzez płatności do upraw paszowych na gruntach ornych i płatności do TUZ. Otrzymanie płatności do tych grup upraw warunkowane jest posiadaniem minimalnej obsady zwierząt, przy wyliczeniu której uwzględniane są również gęsi. Planuje się, że analogiczne podejście będzie stosowane w ramach przyszłej interwencji ekoschemat – rolnictwo ekologiczne.

Ad. 11. „Podjąć działania mające na celu przywrócenie starych terenów ONW”.

Zmiany wprowadzane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów = ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego*

Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dostosowują rozwiązania krajowe do prawa unijnego. Decyzja o zmianie sposobu delimitacji ONW została podjęta już w 2005 r. przez Radę Europejską. Przepisy⁵ regulujące w jednolity w całej UE sposób delimitację ONW weszły w życie w perspektywie finansowej 2014-2020.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1305/2013 wyznaczenie zasięgów ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzono na podstawie jednolitych na terenie całej UE kryteriów biofizycznych (odnośnie klimatu, gleby i ukształtowania terenu). Kryteria te stanowią podstawę obiektywnej i jasnej klasyfikacji ograniczeń naturalnych dla produkcji rolnej, na podstawie czynników glebowych i klimatycznych. Równocześnie, obowiązkowym elementem delimitacji było wyłączenie ze wsparcia jednostek administracyjnych (gmin/obrębów ewidencyjnych), *"... na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przewyżczono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty..."* – tzw. procedura zawężenia obszarów (ang. fine tuning). Według służb KE na takich obszarach nie istnieje ryzyko zaprzestania prowadzenia produkcji. Oznacza to, iż delimitacja ONW składa się z dwóch etapów i oba te etapy są obowiązkowe. Dodatkowo, obszary mogą kwalifikować się do płatności ONW jedynie jeśli występujące ograniczenia naturalne zostaną uznane za znaczące, tj. gdy co najmniej 60% użytków rolnych w obrębie ewidencyjnym/gminie spełnia co najmniej jedno z kryteriów biofizycznych na poziomie podanej wartości progowej.

Jednocześnie należy zauważyć, że w wyniku nowej delimitacji w województwie łódzkim powierzchnia zakwalifikowana do ONW wzrosła z 61,7% UR do 67,7% UR.

Postulat 12. „Podjąć działania mające na celu stworzenie nowego systemu monitorowania suszy.”

System Monitoringu Suszy (SMS) prowadzony przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach prowadzony jest od 2007 r. na zlecenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. System ma za zadanie wskazać obszary, na których wystąpiły straty spowodowane suszą w uprawach uwzględnionych w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477). Opracowany system zawiera aplikacje komputerowe integrujące dane meteorologiczne, potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego (KBW) oraz dane z cyfrowej mapy gleboworolniczej, obrazującej przestrzenne

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005.

zróznicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb. Warunki meteorologiczne powodujące suszę są określane za pomocą klimatycznego bilansu wodnego (KBW) stanowiącego różnicę pomiędzy opadem atmosferycznym a ewapotranspiracją potencjalną. Susza rolnicza jest odnotowywana, gdy obliczone wartości KBW dla gminy są niższe od wartości krytycznych klimatycznego bilansu wodnego określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 kwietnia 2019 r. (Dz. U. 2019 r., poz. 739) w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych grup i gatunków roślin uprawnych i gleb. Zadaniem monitorowania suszy rolniczej jest wskazanie obszarów, na których występują straty spowodowane suszą w uprawach wymienionych w ww. ustawie.

System podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu. W latach poprzednich IUNG-PIB rozwinął sieć własnych stacji meteorologicznych i pomiarów wilgotności gleby oraz włączył w tę sieć regionalne stacje meteorologiczne (m.in.: stacje Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, jednostek samorządowych). W roku 2020 r. wdrożono do systemu teledetekcję radarową sieci POLRAD (naziemne urządzenia teledetekcyjne), z której dane wykorzystywane są w konstrukcji map klimatycznego bilansu wodnego. Jest to bardzo ważne z uwagi na istotny element, jaki stanowi opad atmosferyczny w klimatycznym bilansie wodnym, który w bardzo dużym stopniu decyduje o wielkości suszy rolniczej. Uzyskanie takich informacji pozwala na znaczne uszczegółowienie pola opadów dla całego kraju. Zwiększenie dokładności określenia wielkości opadu na terenie kraju spowodowało, że nastąpiła zdecydowana poprawa wyznaczenia granic obszarów objętych suszą rolniczą. W roku bieżącym wzrosła liczba zaplanowanych zadań składających się na System Monitoringu Suszy. Nowe zadania dotyczą znaczącego rozszerzenia prac z zakresu wdrażania teledetekcji satelitarnej w prowadzonym systemie. Już w roku 2020 rozpoczęto prace mające na celu wykonanie analizy porównawczej badań in situ z obrazami sensorów SENTINEL-1, SENTINEL-2 i LANDSAT-8. Prace te miały na celu uszczegółowienie budowanego w IUNG-PIB ogólnego modelu teledetekcji upraw i systematyczne wdrażanie ich wyników w SMS. W bieżącym roku planuje się wykorzystanie tego narzędzia do teledetekcyjnej weryfikacji występowania suszy w regionach, w których raporty rolników wykazują rozbieżność z prowadzonym monitoringiem. Rozbudowa i udoskonalenie systemu ma na celu jak najlepsze odzwierciedlenie stanu faktycznego na polach.

W ocenie MRiRW system działa sprawnie i skutecznie. Wobec powyższego uprzejmie informuję, że nie przewiduje budowy nowego systemu, który miałby na celu monitorowanie suszy rolniczej w Polsce.

Ad. 13. „Podjąć działania mające na celu uszanowanie i przystosowanie się nowych mieszkańców wsi do specyfiki pracy gospodarstw rolnych”.

Wraz ze zwiększającą się migracją ludności z miasta na wieś, ten problem będzie narastał. Stąd wydaje się konieczne, by normy zachowania, akceptowane przez wieki, zgodne z rozsądkiem, nie stały się przyczyną lokalnych konfliktów, sąsiedzkich niesnasek, powodując u mieszkańców wsi poczucie niesprawiedliwości i absurdu.

W powszechnym odczuciu praca rolnicza niezależnie od skutku, który niekiedy wywołuje, w postaci hałasu czy zapachów nie jest zakłócaniem porządku publicznego lub wybrykiem. Jest konieczną działalnością gospodarczą, potrzebną ogółowi społeczeństwa, zaspokajającą jego podstawowe potrzeby związane z wyżywieniem. Dlatego, te kwestie zostaną unormowane w projektowanej ustawie o rodzinnych gospodarstwach rolnych.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Szymon Grzyński